

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 27. august 2024

Sak: 2024/0753

Klager: X

Klagemotpart: Etna Nett AS

Saken gjelder: Uenighet om utforming av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnettet

Saken gjelder klage fra privatkunde over vedtak truffet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) 22. januar 2024 i tilsynssak overfor nettselskapet Etna Nett AS om utforming av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnettet. Den påklagede delen av vedtaket gjaldt vedtakets punkt 1 hvor RME slo fast at nettselskapet hadde differensiert fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, i tråd med forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer av 11. mars 1999 (kontrollforskriften) § 14-2 tredje ledd annet punktum. Energiklagenemnda tok ikke klagen til følge.

Energiklagenemndas medlemmer:

Nemndsleder Per Conradi Andersen og nemndsmedlemmene Edna Grepperud og Morten Sundt.

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet 22. januar 2024 vedtak etter en tilsynssak mot Etna Nett AS (heretter «nettselskapet»). I vedtakets punkt 1 slo RME fast at nettselskapet hadde differensiert fastleddet i nettleien på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, i tråd med forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer av 11. mars 1999 (heretter «kontrollforskriften») § 14-2 tredje ledd annet punktum. I vedtaket kom også RME til at nettselskapet ikke hadde utformet fastleddet slik at nettkunden dekket en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet, i strid med kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd første punktum. Videre slo RME fast at nettselskapets begrunnelse ikke tilfredsstilte kravene i kontrollforskriften § 13-1 bokstav e og at nettselskapet ikke kunne tariffere nettkundene fastledd for de perioder nettleieavtalen var sagt opp, jf. kontrollforskriften §§ 1-3, jf. 13-6.
- (2) Saken ble brakt inn som en uenighetssak for RME som følge av at flere kunder var uenig i nettselskapets beregning av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnettet. Blant disse var X (heretter «klager»), som for første gang tok kontakt med RME i saken i e-post datert 21. september 2022. Etter klagers syn var det ikke i tråd med hensynene bak ny

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

nettleiemodell at nettselskapet beregnet fastleddet i nettleien med utgangspunkt i størrelsen på kundens overspenningsvern.

- (3) Klager purret på svar i e-post 19. oktober 2022 og RME svarte klager i brev datert 3. november 2022. Deretter ettersendte klager informasjon i e-post den 7. november 2022. I e-post til klager datert 20. desember 2022 opplyste RME at det pågikk arbeid med et vedtak overfor nettselskapet i tilsvarende uenighetssaker og at klager ville få tilsendt dette vedtaket når det var klart.
- (4) I perioden 21. oktober til 11. desember 2022 innhentet RME informasjon fra nettselskapet i to av uenighetssakene om beregning av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnett. Nettselskapet fikk informasjon om at det var opprettet tilsynssak i brev fra RME datert 13. juni 2023 og sendte inn sine kommentarer til tilsynssaken i e-post datert 22. juni 2023. Deretter fikk nettselskapet forhåndsvarsel om vedtak ved brev fra RME datert 8. desember 2023.
- (5) RME fattet følgende vedtak overfor nettselskapet 22. januar 2024:
 1. *Etna Nett AS har differensiert fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje ledd andre punktum.*
 2. *Etna Nett AS har ikke utformet fastleddet slik at nettkunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet, i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje ledd første punktum.*
 3. *Etna Nett AS har ikke gitt en begrunnelse som er basert på relevante nettforhold for hvorfor bare enkelte kunder kan velge et differensiert energiledd, i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1 e).*
 4. *Etna Nett AS har ikke gitt en begrunnelse som er basert på relevante nettforhold for hvorfor energileddet er differensiert mellom ulike tariffgrupper, i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1 e).*
 5. *Etna Nett AS kan ikke tariffere nettkundene fastledd for de perioder nettleieavtalen er sagt opp, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet §§ 1-3 jf. 13-6.*
- (6) I e-post 22. januar 2024 informerte RME kundene som hadde vært i kontakt med RME i saken, inkludert klager, om vedtaket i tilsynssaken. I e-post datert 23. januar 2024 påklagde klager punkt 1 i vedtaket. RME bekreftet at klagen var mottatt i brev datert 5. februar 2024. Klager ble vurdert som å ha rettslig klageinteresse i saken.
- (7) Nettselskapet og kundene som hadde vært i kontakt med RME i saken, ble orientert om klagen fra X ved brev datert hhv. 16. og 19. februar 2024. En av kundene, Nils Helge Karstad, ga i e-post datert 23. februar 2024 sin tilslutning til klagers syn.
- (8) I e-poster datert 12. februar og 15. mars 2024 informerte nettselskapet RME om at de fra 1. mars 2024 hadde innført nye tariffer og tariffhefte var vedlagt. RME svarte i brev datert 8. april 2024 at de anså pålegget i vedtaket 22. januar 2024 som overholdt.
- (9) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967

(forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling den 7. mai 2024.

- (10) Klager og nettselskapet har i brev datert 13. mai 2024 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader. Nemnda har ikke mottatt ytterligere merknader fra partene.
- (11) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 23. august 2024.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (12) I vedtaket datert 22. januar 2024 redegjør RME innledningsvis for sakens bakgrunn og partenes anførsler. RME opplyser å ha vurdert saken i lys av energiloven med tilhørende forskrifter. RME foretar så en vurdering av om nettselskapet har brutt kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd ved utformingen og differensieringen av fastleddet for privatkunder.
- (13) RME viser til at nettselskapet skal utforme sine tariffier slik at alle nettkunder med lavspent uttak i distribusjonsnettet har en tariff som består av et fastledd og et energiledd, jf. kontrollforskriften § 14-2 annet ledd første punktum. Det pekes på at fastleddet skal fastsettes og utformes slik at det er i tråd med § 14-2 tredje ledd. RME presiserer at unntaket fra nettselskapets plikt til å differensiere fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, som er tatt inn bestemmelsens tredje punktum, ikke gjelder for privatkunder, jf. § 14-2 annet ledd annet punktum.
- (14) RME vurderer først om nettselskapet har differensiert fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, jf. § 14-2 tredje ledd annet punktum.
- (15) RME viser til at nettleiens fastledd er et tariffledd som, sammen med andre tariffledd, skal dekke nettkostnader som ikke dekkes gjennom energileddet, jf. kontrollforskriften § 13-2 b). Videre vises det til at fastleddet skal være differensiert på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, jf. § 14-2 tredje ledd andre punktum. Ordlyden «skal differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt», gir etter RMEs syn anvisning på at kunden skal kunne påvirke sitt eget fastledd, slik at nettselskapet ikke kan ha samme fastledd for alle nettkundene uavhengig av deres etterspørsel etter effekt. RME peker på at begrepet «*etterspørsel etter effekt*» i denne sammenheng betyr «*kundens behov for nettkapasitet*», altså hvilken (teoretisk) lastpåvirkning kundens behov har på strømmettet.
- (16) RME fremhever at det blant formålene med å differensiere fastleddet basert på etterspørsel etter effekt, er et mål om å utnytte strømmettet bedre, ved å unngå for høyt strømforbruk til samme tid. Det pekes på at nettet må bygges ut enda mer når mange bruker mye strøm på én gang. Normalt sett er det i dag høyt forbruk om morgenen og om ettermiddagen. RME understreker at strømmettet må være dimensjonert for å kunne håndtere de timene i året hvor den samtidige etterspørselen etter effekt er størst, de såkalte makslasttimene. Det pekes på at dersom man fordeler noe av forbruket mer jevnt utover døgnet så unngår man å bygge unødvendig strømmett som koster mye penger og som fører til inngrep i norsk natur. RME viser til at dette vil bidra til å holde nettleien lavere og kommer alle kunder til gode.
- (17) Videre utdyper RME at nettselskapene har fått frihet til å fastsette en nettleiemodell. I RME Høringsdokument nr. 01/2020 *Endringer i nettleiestrukturen*, skisserte RME tre alternative hovedtilnærminger som nettselskapene kunne ta i bruk og som RME mente

ville oppfylle kravet om å differensiere fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt. Et av disse alternativene var sikringsdifferensiert nettleie, der fastleddet er differensiert på bakgrunn av kundens sikringsstørrelse, altså hvor mye kapasitet kunden har mulighet til å bruke på en gang. Nettselskapets innretning, der sikringsstørrelsen til kunden er grunnlaget for kundens etterspørsel etter effekt, utgjør etter RMEs vurdering en «*differensiering på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt*», i tråd med kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd annet punktum.

- (18) RME går så over til å vurdere om fastleddet er utformet slik at kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene, jf. § 14-2 tredje ledd første punktum. Energiklagenemnda bemerker at denne vurderingen ikke er påklaget. Klager har således akseptert den rimelighetsvurderingen RME har lagt til grunn, men fastholder at RME til tross for dette tar feil når RME konkluderer med at «*Etna Nett AS har differensiert fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje ledd andre punktum*». Av hensyn til sammenhengen i fremstillingen gjengir nemnda RMEs rimelighetsvurdering.
- (19) RME mener at ordlyden «*skal utformes slik at kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet*», gir anvisning på at en enkelt kunde eller et utvalg kunder ikke skal måtte dekke en urimelig andel av de faste kostnadene i strømmettet. Det vises til høringsdokumentet s. 7 og pkt. 3.1 på s. 32 flg. Etter RMEs syn har dette også en side til prinsippene for utforming av punkttariffer, jf. § 13-1. Her peker RME på at det følger av § 13-1 e) og j) at tariffene kan være differensiert «*etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold*», men at nettselskap skal utforme sine tariffer slik at de «*reflekterer kostnadsstrukturen i nettet*».
- (20) Etter RMEs syn betyr dette at nettselskapene kan dele kundene inn i kundegrupper basert på relevante nettforhold og tilby disse ulike tariffingsmodeller, gitt at inndelingen gjør at tariffene til hver kundegruppe er kostnadsreflekterende og at like kunder har lik tariff. RME viser til at de har tillatt at nettselskap differensierer mellom husholdningskunder og fritidsboliger, slik at nettselskap kan ha ulike tariffer for disse to kundegruppene. Det vises til at nettselskapet har valgt å ha lik modell for alle privatkunder, slik at de fastsetter fastleddet til husholdninger og til hytter og fritidshus på samme måte. Det betyr at privatkunder med likhet i uttaksprofil og brukstid vil få samme fastledd. RME mener at dette er i tråd med de ovenfornevnte prinsipper for utforming av punkttariffer.
- (21) Det vises til at RME tidligere har vurdert at sikringsdifferensiert nettleie, der sikringsstørrelse og spenning benyttes til å differensiere kundens fastledd, er en differensiering «*etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold*», i tråd med kontrollforskriften § 13-1 e). RME mener at innføringen av ny tariffstruktur som trådte i kraft den 1. juli 2022 ved endring av kontrollforskriften § 14-2, ikke endrer på dette.
- (22) Dette tilsier etter RMEs syn at nettselskapets sikringsdifferensiering også vil gi en utforming av fastleddet som medfører at «*kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet*», i tråd med § 14-2 tredje ledd første punktum. RME peker på at kravet til å utforme punktbaserte tariffer som er kostnadsreflekterende er preseptorisk og absolutt, jf. «*skal*» i § 13-1 j). RME mener at tariffer som ikke er kostnadsreflekterende heller ikke kan anses som rimelige. Det betyr etter RMEs vurdering at dersom fastleddet ikke er utformet kostnadsreflekterende nok, vil det heller ikke være utformet slik at «*kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet*», jf. § 14-2 tredje ledd

første punktum. RME fremhever at forslaget om innføringen av plikten i § 13-1 j) og innføringen av ny nettleiemodell ved endring av § 14-2 ble fremsatt sammen og at endringene trådte i kraft samtidig. RME mener dette understreker at kostnadsrefleksjon var ment å utgjøre et mål på rimelighet.

- (23) RME vurderer deretter om nettselskapets sikringsbaserte differensiering av fastleddet er kostnadsreflekterende nok. RME mener at kostnadsreflekterende tariffen i utgangspunktet vil være rimelige og at den nye tariffstrukturen ikke var ment å endre på dette. En nettleiemodell der fastleddet er differensiert basert på kundens sikringsstørrelse er etter RMEs syn egnet å fordele de faste kostnadene i nettet mellom nettkundene, men vil i liten grad gi kunden et insentiv til å redusere forbrukstopper ved å utjevne forbruket sitt. RME peker på at de hadde et særskilt fokus på dette da de trakk frem sikringsdifferensiering som et alternativ til utforming av fastleddet i tariff for ordinære uttak i distribusjonsnettet. RME opplyser at de i høringsdokumentet, nettopp for å sørge for at en slik utforming ble rimelig, uttalte at sikringsdifferensieringen må «[...] være utformet med et minimum av trinn som sikrer at kunder med forholdsvis lavt forbruk og lave forbrukstopper ikke får vesentlig økning i kostnadene sammenlignet med i dag». RME la videre til grunn at en inndeling basert på sikringsdifferensiering minimum måtte ha følgende tre trinn for å være rimelig:
- 10 kW (t.o.m. 25 ampere ved trefaset anlegg og 230 volt spenning)
 - 17 kW (t.o.m. 40 ampere ved trefaset anlegg og 230 volt spenning)
 - 25 kW (t.o.m. 63 ampere ved trefaset anlegg og 230 volt spenning) Inndelingen svarer til det som historisk har vært standard dimensjonering av hovedsikring for henholdsvis hytter i hytteområder, leiligheter og eneboliger/våningshus.
- (24) Nettselskapet hadde valgt en sikringsdifferensiering av fastleddet slik at utformingen for privatkunder var basert på følgende tre trinn:
- overspenningsvern ≤ 10 A
 - overspenningsvern > 10 A ≤ 63 A
 - overspenningsvern > 63 A ≤ 160 A
- (25) RME opplyser at 10 A hovedsikring teoretisk vil muliggjøre et samtidig forbruk på ~ 2,3 eller 4 kW, avhengig av om kunden har 1- eller 3-fase sikringer i sitt anlegg. RME ser ingen problemer med å plassere kunder med denne sikringsstørrelsen i en egen tariffgruppe, men de antar at det er begrenset hvor mange privatkunder som har en så lav etterspørsel etter kapasitet at hovedsikringen er ≤ 10 A. Slik RME ser det, vil det stort sett være naust, frittstående garasjer, små veilys og lignende som vil bli plassert i denne tariffgruppen. RME vurderer det derfor slik at det for nettselskapets tilfelle, når det kommer til husholdninger, i praksis er tale om en todelt differensiering basert på sikringsstørrelse – inntil eller over 63 A.
- (26) Nettselskapets todeltet tariffingsmodell er etter RMEs vurdering ikke i tråd med nettselskapets plikt til å sørge for at kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet, jf. § 14-2 tredje ledd første punktum. Slik RME ser det vil tariffutformingen til nettselskapet medføre at kunder med lavere overspenningsvern

dekker en urimelig andel av de faste kostnadene sammenlignet med kunder i samme tariffgruppe med et høyere overspenningsvern. RME bemerker i den forbindelse at sikringsdifferensiering er mer rigid enn andre alternativer til differensiering ettersom kunden ikke kan tilpasse sin etterspørsel etter effekt ved å justere eller endre eget forbruk eller forbruksmønstre. RME opplyser at de ved opplistingen av minimumsinndelingen i høringen ga et tydelig signal om hvilken oppløsning nettselskapet måtte ha på differensieringen for at en slik utforming skulle være i tråd med forskriftskravene. Etter RMEs syn hadde ikke nettselskapet en sikringsdifferensiering basert på kundens hovedsikring som var i samsvar med denne minimumsinndelingen. Nettselskapet hadde derfor etter RMEs vurdering ikke utformet fastleddet i tråd med § 14-2 tredje ledd første punktum.

3 Partenes anførsler

3.1 Klagers anførsler

- (27) Klager har i det vesentlige anført:
- (28) Klager påklager punkt 1 i RMEs vedtak. Han stiller spørsmål ved om han, som forbruker, må redusere sikringsstørrelse for å bidra til effektiv utnyttelse av nettet. En slik ordning er etter klagers syn ikke i samsvar med intensjonen i ny nettleiemodell fra 1. juli 2022.
- (29) Klager peker på at NVE [RME] selv skriver på sine nettsider at *«Elektrifisering gjør at kapasiteten i strømmettet vårt tidvis blir knapp. Nettleien skal gi insentiver til å flytte strømforbruk til tider på døgnet med mindre belastning av nettet. Utnytter vi strømmettet vårt bedre, kan vi elektrifisere raskere og vi kan unngå å bygge mer nett enn nødvendig. Utbygging av strømnett øker nettleien og medfører naturinngrep, derfor er vi opptatt av å unngå unødig nettutbyggin»*.
- (30) Klager bemerker at de fleste andre nettselskap har valgt en annen løsning enn differensiering av fastleddet enn ved sikringsstørrelse. Det pekes på at NVE [RME] selv har skissert *«Sikringsdifferensiert nettleie, der fastleddet er differensiert på bakgrunn av kundens sikringsstørrelse, altså hvor mye kapasitet kunden har mulighet til å bruke på en gang, var et av disse alternativene»* som et alternativ som nettselskapene kan velge. Etter klagers syn er ikke dette i samsvar med intensjonen/hensikten i ny nettleiemodell fra 1. juli 2022. Klager viser til at dette indirekte også er en klage på RMEs håndtering/praktisering av ny nettleiemodell.
- (31) Klager har i tillegg vist til kontrollforskriften § 13-1 bokstav d: *«tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet»*. Han stiller spørsmål ved om RME mener at klagers insentiv er å redusere sikringsstørrelsen for å bidra til effektiv utnyttelse av nettet.

3.2 Klagemotpartens anførsler

- (32) Klagemotparten har i det vesentlige anført:
- (33) I korrespondanse med RME i tilsynssaken anførte nettselskapet at fastleddet i tariff for ordinære uttak i distribusjonsnettet tilfredstilte kravene i kontrollforskriften, inkludert kravet om å differensiere fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, jf. § 14-2 tredje ledd annet punktum.

- (34) Videre har nettselskapet opplyst at fastleddet utgjorde over 70 % av tariffinntektene. Fastleddet var differensiert etter sikringsstørrelse. Følgende inndeling var basert på størrelsen på overbelastningsvernet til kundens anlegg:
- overspenningsvern ≤ 10 A
 - overspenningsvern > 10 A ≤ 63 A
 - overspenningsvern > 63 A ≤ 160 A
- (35) Nettselskapet har pekt på at fastbeløpet reflekterte de faste kostnadene og at disse er avhengig av anleggenes størrelse. I denne forbindelse har de pekt på at investeringskostnadene øker med anleggenes størrelse og derigjennom også avskrivningene og de faste kostnadene.
- (36) I brev til RME datert 15. mars 2024 opplyste nettselskapet at de fra 1. mars 2024 hadde innført nye tariffer. I vedlagte tariffhefte ble det opplyst at:

«Fastleddet bestemmes av gjennomsnittet av de 3 høyeste effekttopper i måneden avregningen gjelder for. Effekttoppen er forbruket i den klokketimen du bruker mest strøm i døgnet. Dersom du jevner ut strømforbruket gjennom døgnet, får du et lavere fastledd enn om du bruker mye strøm på én gang. For eksempel vil det lønne seg å ikke vaske klær, lage middag og lade elbil samtidig. Har du elbil, er det lurt å lade den sakte gjennom natta.»

- (37) Nettselskapet har ikke inngitt merknader i klagerunden.

4 Energiklagenemndas vurdering

- (38) Saken gjelder klage fra X (heretter «klager») over vedtak fra Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») om at nettselskapet Etna Nett AS (heretter «nettselskapet») har differensiert fastleddet i nettleien på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt i tråd med kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd annet punktum.
- (39) På klagetidspunktet brukte nettselskapet en sikringsdifferensiert modell for å beregne fastledd i nettleien og differensieringen skjedde etter følgende inndeling:
- overspenningsvern ≤ 10 A
 - overspenningsvern > 10 A ≤ 63 A
 - overspenningsvern > 63 A ≤ 160 A
- (40) Hovedspørsmålet i saken er om nettselskapet ved beregning av nettleie for sine kunder hadde hjemmel til å benytte et sikringsdifferensiert fastledd, gitt ved størrelsen på kundens overspenningsvern.
- (41) Klager har anført at nettselskapets bruk av sikringsdifferensiert fastledd er i strid med intensjonene i ny nettleiemodell og kontrollforskriften § 13-1 bokstav d om at tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet.

- (42) Nemnda merker seg at nettselskapet fra 1. mars 2024 gikk over til å bruke målt effekt (døgnmaks) i stedet for et sikringsdifferensiert fastledd. Nemnda vil likevel ta stilling til klagen på grunnlag av den ordningen og det regelverket som gjaldt på tidspunktet for klagen.
- (43) Energiklagenemnda vil også bemerke at nemnda kan prøve alle sider av saken, og kan fatte et nytt realitetsvedtak, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd.
- (44) De generelle prinsippene for utforming av nettleie er slått fast i kontrollforskriften § 13-1. Prinsippene skal sikre at alle som ønsker det får markedsadgang på like vilkår, samt bidra til effektiv utnyttelse og utvikling av nettet. På tidspunktet for klagen lød bestemmelsen slik:

§ 13-1. Prinsipper for utforming av punkttariffer

Alle nettselskapene er ansvarlige for at det utarbeides tariffer som er punktbaserte etter følgende prinsipper:

- a. tariffene skal refereres tilknytningspunktene.*
 - b. avtale med nettselskapet i tilknytningspunktet skal gi adgang til hele nettsystemet og kraftmarkedet.*
 - c. nettselskapet plikter å tilby alle som etterspør nettjenester ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår.*
 - d. tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet.*
 - e. tariffene kan differensieres etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold.*
 - f. tariffene skal fastsettes uavhengig av avtaler om kraftkjøp/kraftsalg.*
 - g. tariffene skal gi nettselskapet inntekter til dekning av kostnader innenfor tildelt inntektsramme, kostnader i overliggende nett, innbetalt eiendomsskatt og lovpålagt innbetaling til energifond.*
 - h. målte og stipulerte timeverdier i Elhub skal benyttes til avregning av tariffer.*
 - i. den enkelte boenhet eller fritidsbolig skal måles og avregnes hver for seg.*
 - j. tariffene skal utformes slik at de reflekterer kostnadsstrukturen i nettet.*
- (45) Bestemmelsen, med unntak av bokstav h, er likelydende i dag. Nemnda viser til at det er nettselskapene som selv utformer tariffer, og de er ansvarlige for at tariffene er i tråd med de prinsipper og krav som fremgår av kontrollforskriften. Tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet, jf. § 13-1 bokstav d. Dette betyr at tariffene skal utarbeides etter en grunnstruktur hvor variable kostnader i størst mulig grad skal hentes inn gjennom variable tariffledd og at faste kostnader i størst mulig grad hentes inn gjennom andre tariffledd. Så lenge tariffutformingen er objektiv, ikke-diskriminerende og gjenspeiler de faktiske kostnadene jf. § 13-1 bokstavene c og j, har nettselskapene stor frihet i fastsettelsen av tariffer.
- (46) Kontrollforskriften § 14-2 stiller visse krav til utformingen tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnett. På tidspunktet for klagen lød bestemmelsen slik:

§ 14-2. Utforming av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnett

Det skal utarbeides separate tariffer for høyspent og lavspent uttak.

Tariffene for lavspent uttak i distribusjonsnett skal bestå av et fastledd og et energiledd. Tariffene for næringskunder med årlig forbruk over 100 000 kWh kan i tillegg inneholde et effektledd.

Fastleddet skal utformes slik at kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet. Fastleddet skal differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt. Ved bruk av effektledd trenger ikke fastleddet differensieres.

Energileddet skal dekke marginale tapskostnader. Energileddet kan i tillegg dekke en andel av nettselskapets øvrige kostnader. Energileddet kan ha et påslag når nettet er høyt belastet. Inntektene fra energileddet kan maksimalt utgjøre 50 prosent av nettselskapets inntekter fra hver kundegruppe. Inntektene fra energileddet kan likevel overstige 50 prosent fram til 1. juli 2024.

Effektleddet skal baseres på kundens effektuttak i definerte perioder. En periode kan maksimalt gjelde én måned. Effektleddet skal tidsdifferensieres.

- (47) Bestemmelsen er likelydende i dag, med unntak av fjerde ledd siste punktum.
- (48) Nemnda viser til at nettleien for lavspent uttak i distribusjonsnett skal bestå av et fastledd og et energiledd, jf. § 14-2 annet ledd første punktum. Videre oppstiller bestemmelsens tredje ledd krav til utformingen av fastleddet. Det fremgår av § 14-2 tredje ledd at fastleddet skal utformes slik at kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet, jf. første punktum. Videre skal fastleddet «*differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt*» jf. annet punktum.
- (49) Ordlyden «*differensiere*» kan åpne for både en helt individuell fastsettelse av fastleddet eller at hver kunde plasseres i en tariffgruppe. Ordlyden utdyper ikke hvordan nettselskapet kan gjennomføre differensieringen eller hva som ligger i «*kundens etterspørsel etter effekt*». Nemnda er enig med RME i at ordlyden gir anvisning på at kunden skal kunne påvirke sitt eget fastledd og at nettselskapet ikke kan ha samme fastledd for alle nettkundene uavhengig av deres behov for effekt.
- (50) Nemnda vil først ta stilling til om sikringsstørrelse, gitt ved størrelsen på kundens overspenningsvern, kan være et mål på «*kundens etterspørsel etter effekt*» etter kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd annet punktum.
- (51) En språklig forståelse av ordlyden «*kundens etterspørsel etter effekt*» kan peke på den enkelte kundes reelle lastpåvirkning på strømmettet, med utgangspunkt i kundens historiske effektbruk eller de høyeste effekttoppene i fakturaperioden. Ordlyden åpner også for at man kan legge til grunn nettkapasiteten den enkelte kunde har tilgjengelig gjennom sikringsstørrelsen, altså teoretisk lastpåvirkning. Etter nemndas syn vil sikringsstørrelse, med utgangspunkt i enten den fysiske sikringen eller avtalt sikringsstørrelse, være en måte å måle kundens behov for nettkapasitet. I utgangspunktet vil dermed sikringsstørrelse, gitt med størrelsen på kundens overspenningsvern, kunne brukes som mål på «*kundens etterspørsel etter effekt*».

- (52) Klager har imidlertid anført at nettselskapets bruk av sikringsdifferensiert fastledd er i strid med intensjonene i ny nettleiemodell siden dette krever at kunden må endre sikringsstørrelse for å påvirke fastleddet.
- (53) Nemnda viser til at kravene i § 14-2 ble tatt inn i kontrollforskriften ved forskrift 10. juni 2021 nr. 1903, i kraft 1. januar 2022, som en del av regelverket for ny nettleiestruktur. Samtidig ble det innført et krav i kontrollforskriften § 13-1 bokstav j om at tariffene skal utformes slik at de reflekterer kostnadsstrukturen i nettet. Ifølge RME høringsdokument nr. 01/2020 *Endringer i nettleiestrukturen* (heretter «høringsdokumentet») s. 11 var det et formål med endringene at ny struktur bedre skulle reflektere kostnadsstrukturen i strømmettet og i tillegg bidra til at brukerne skulle få tydeligere insentiver til effektiv bruk av nettkapasiteten. I høringsdokumentet side 25 pekte RME på at mange nettselskaper på tidspunktet hadde en tariffstruktur som i hovedsak ga prissignaler om at forbruk av energi hadde betydning for utvikling av nettet, samtidig som det egentlig var etterspørselen etter effekt som hadde størst betydning for utviklingen av nettkapasitet. Det var derfor ønskelig at nettleien skulle beregnes ut fra kundenes behov for kapasitet.
- (54) Under høringsdokumentet punkt 1.5.1 og 3.1.3 skisserer RME tre forslag til modeller for beregning av fastleddet: «målt effekt», «abonnert effekt» eller «sikringsdifferensiert nettleie». Det ble pekt på at ulike modeller kunne benyttes for ulike typer kunder, forutsatt at dette var basert på objektive og kontrollerbare kriterier og kunne begrunnes ut ifra relevante nettforhold. Forslaget utelukket heller ikke at det kunne utvikles andre modeller så lenge de overordnede prinsippene ble ivaretatt. Målt effekt (døgnmaks) ville innebære at det var kundens høyeste effekttopp som bestemte hvor mye av nettets faste kostnader hver kunde skulle dekke. Ved abonnert effekt ville fastleddet differensieres etter kundens behov for effekt, med utgangspunkt i kundens historiske forbruk. Kunden ville da betale for den nettkapasiteten den normalt bruker og betale noe ekstra ved bruk av mer kapasitet enn dette. Ved sikringsdifferensiert nettleie ville fastleddet differensieres på bakgrunn av kundens sikringsstørrelse:
- «Differensieringen gjøres dermed etter hvor mye effekt den enkelte kunde har mulighet til å bruke på en gang. Nettselskapet kan, som for de andre modellene, ha et energiledd som er noe høyere i timer nettselskapet forventer at forbruket er høyt. Det vil være mulig å kombinere målt effekt og sikringsdifferensiert nettleie.»*
- (55) Etter nemndas syn er alle de tre hovedtilnærmingene målt effekt (døgnmaks), abonnert effekt og sikringsdifferensiert fastledd, slik disse er beskrevet i høringsdokumentet, egnet til å ivareta formålet om at nettleien i større grad skal gjenspeile kostnadsstrukturen i nettet. Størrelsen på kundenes anlegg kan påvirke investeringskostnadene i nettinfrastrukturen og et sikringsdifferensiert fastledd kan derfor etter nemndas vurdering være en måte tariffen kan reflektere kostnadsstrukturen i nettet.
- (56) Nemnda viser til at det fremgår av høringsdokumentet at en med ny nettleiestruktur også ønsket å legge opp til at kundene skulle ha mulighet for å spare nettleie ved å gjøre tiltak som reduserte behovet for nettkapasitet og dermed også kostnadene i strømmettet. Det var et mål at «kostnadene i strømmettet blir så lave som mulig, og dermed også at nettleien blir så lav som mulig», jf. høringsdokumentet s.7.
- (57) Nemnda viser til at størrelsen på kundens overspenningsvern ikke gjenspeiler kundens reelle bruk av nettet. Videre har nemnda forståelse for at kunden opplever at han ikke etterspør effekten som overspenningsvernet i teorien tillater ham å bruke, jf. vedtakets

ordlyd «*har differensiert fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt*». Størrelsen på overspenningsvernet kan likevel etter nemndas syn være et mål på kundens etterspørsel etter effekt, da sikringsstørrelsen gjør at klager sitter på et mulighetsrom der klager til enhver tid har reell mulighet til å benytte den kapasiteten overspenningsvernet tillater. En slik utnyttelse må nettselskapet være forberedt på å levere i henhold til. Videre er det klager, og ikke nettselskapet, som er nærmest til å endre på sikringsstørrelsen dersom han mener denne er for høy med tanke på det reelle forbruket.

- (58) Nemnda er imidlertid enig med klager i at en sikringsdifferensiert modell ikke er den modellen som best ivaretar formålet om å gi kundene insentiv til å bruke nettet på en mer effektiv måte, særlig dersom modellen brukes alene og kundenes eneste mulighet er å bytte sikring dersom de vil påvirke fastleddet. En sikringsdifferensiert modell med utgangspunkt i den fysiske sikringen vil også være mer rigid enn dersom en tar utgangspunkt i avtalt sikringsstørrelse. Nemnda viser til at ulempene ved en slik modell kan avbøtes noe med at den kan brukes i kombinasjon med andre modeller, slik som «*målt effekt (døgnmaks)*». Slik kan man ta utgangspunkt i den fysiske sikringen, samtidig som man tar høyde for det faktiske forbruket til kunden. Nemnda vil også nevne at det heller ikke trenger å kun være fastleddet som gir et prissignal i nettleien. Energiledet kan også gi et prissignal om effekttopper i nettet slik at kundene får en mulighet til å jevne ut effekttoppene. Det er eksempelvis mulig å differensiere energiledet mellom dag og natt, helg og helligdag.
- (59) En sikringsdifferensiert modell basert på fysisk sikring har blitt brukt i bransjen i mange år før ikrafttredelsen av regelverket for ny nettleiestruktur. Denne modellen, brukt alene, er ikke etter nemndas syn den mest hensiktsmessige eller fremtidsrettede modellen, i lys av hensynet til at kunden i større grad skal kunne justere sin effektbruk og påvirke fastleddet. Nemnda viser i denne forbindelse til at dagens AMS-målere gir nettselskapene oppdatert og pålitelig informasjon om kundenes forbruk. Det vil derfor være nærliggende at nettselskapene i større grad nyttiggjør seg disse dataene ved beregningen av kundenes tariffer i fremtiden. Etter nemndas vurdering er likevel en modell som kun er basert på størrelsen på overspenningsvernet med de graderinger RME legger til grunn, innenfor det som dagens regelverk tillater. Nemnda viser i denne forbindelse til at RME i høringsdokumentet skisserte en sikringsdifferensiert modell, også med utgangspunkt i fysisk sikring, som en måte å beregne kundens etterspørsel etter effekt. Nemnda viser til at nettselskapene er strengt regulerte monopoler, men at disse på enkelte områder er gitt handlingsrom til å selv vurdere hva som er de mest hensiktsmessige løsningene, innenfor rammene av kontrollforskriften. Uten at det har betydning for utfallet i denne konkrete saken, merker også nemnda seg at det aktuelle nettselskapet senere har gått over til å bruke modellen «*målt effekt (døgnmaks)*» og dermed i større grad nyttiggjør seg av handlingsrommet som både den teknologiske utviklingen og regelverket gir dem.
- (60) Nemnda kan ikke se at det er grunnlag for å slå fast at en sikringsbasert modell i seg selv strider mot kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd annet punktum. Nemnda kan heller ikke se at en inndeling etter sikringsstørrelse ved utforming av fastleddet prinsipielt er i strid med kravene i kontrollforskriften § 13-1.
- (61) Etter nemndas syn hadde nettselskapet hjemmel til å benytte et sikringsdifferensiert fastledd, gitt ved størrelsen på kundens overspenningsvern, ved beregning av nettleie for sine kunder. Nemnda vil likevel legge til at det må foretas en konkret vurdering i hvert tilfelle av om selve innretningen på differensieringen tilfredsstillende kravet i § 14 tredje ledd første punktum om at fastleddet skal utformes slik at kundene dekker «*en rimelig*

andel» av de faste kostnadene i nettet. Differensieringen må også oppfylle prinsippene i § 13-1, herunder kravet om at like kunder skal ha lik tariff, jf. kravet til «*ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer*» i § 13-1 bokstav c) og at eventuell differensiering må skje «*etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold*», jf. § 13-1 bokstav e).

- (62) Nemnda viser i denne forbindelse til at RME i vedtakets punkt 2, som ikke er påklaget, kom til at nettselskapets utforming av fastleddet ikke var i tråd med § 14 tredje ledd første punktum om at fastleddet skal utformes slik at kundene dekker «*en rimelig andel*» av de faste kostnadene i nettet. RMEs begrunnelse var at rigiditeten ved et sikringsdifferensiert fastledd krevde et visst minimum av oppløsning og det var ikke tilstrekkelig at husholdningene i realiteten kun var differensiert på to nivåer. Etter RMEs syn innebar dette at kunder med lavere overspenningsvern ville dekke en urimelig andel av de faste kostnadene sammenlignet med kunder i samme tariffgruppe med et høyere overspenningsvern. Nemnda merker seg at dette er i tråd med RMEs uttalelser på side 45 i høringsdokumentet, hvor de presiserer at differensieringen ved et sikringsbasert fastledd måtte ha et minimum av trinn som skulle sikre at kunder med forholdsvis lavt forbruk og lave forbrukstopper ikke fikk vesentlig økning i kostnadene. Nemnda deler RMEs oppfatning av at et sikringsdifferensiert fastledd krever en viss inndeling av trinnene for å oppfylle kravet til at kundene skal dekke «*en rimelig andel*» av de faste kostnadene i nettet. Nemnda merker seg også at RME i vedtakets punkt 3 og 4, som heller ikke er påklaget, slo fast at nettselskapets begrunnelse for differensieringen av energileddet ikke oppfylte kravene i § 13-1 bokstav e. Da nettselskapet allerede har fått pålegg om retting og denne delen av vedtaket heller ikke er påklaget, ser ikke nemnda grunn til å gå inn i en nærmere vurdering av disse spørsmålene i den foreliggende saken.
- (63) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Klagen tas ikke til følge.**
- 2. Vedtak nr. 202309284-4, fattet av Reguleringsmyndigheten for energi 22. januar 2024 stadfestes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 27. august 2024

Per Conradi Andersen
Nemndsleder

Edna Grepperud
Nemndsmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur